

[Avaleht](#) > ... > [Kohtuasja Algamine](#) > [Õigusabi](#) > Belgium

Õigusabi

Belgia

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Millised kulud on seotud kohtumenetlusega ja kes peab need tavaliselt kandma?

Kohtukuludele viidatakse õigusterminiga „dépens“. See hõlmab eri kulusid, mis on ette nähtud kohtumenetluse seadustiku (*code judiciaire / gerechtelijk wetboek*) artiklis 1018.

Kohtukuludena käsitatakse järgmisi kulusid:

1. enne tempelmaksuseaduse (*Code des droits de timbre / Wetboek der zegelrechten*) kehtetuks tunnistamist makstud mitmesugused kohtu- ja registreerimistasud ning tempelmaks;
2. kohtudokumentide kulud ja asjaomased töötasud;
3. kohtuotsuse tõestatud ära kirja väljaandmise kulu;
4. uurimistoimingutega seotud kulud, eelkõige tunnistaja- ja eksperditasud;
5. kohtunike, registripidajate ja poolte sõidu- ja elamiskulud, kui reisimine on nõutav kohtu korralduse alusel, ja ainult menetluse jaoks koostatud dokumentide kulud;
6. artiklis 1022 osutatud menetluskulude hüvitis;
7. artikli 1734 alusel määratud vahendaja tasud, hüvitised ja kulud;
8. 19. märtsi 2017. aasta seaduse (millega luuakse tasuta õigusabi puudutav (*aide juridique de deuxième ligne / juridische tweedelijnsbijstand*) eelarvefond) artikli 4 lõikes 2 osutatud makse.

Menetluskulude hüvitis on kindlasummaline hüvitis advokaatide kulude ja tasude katteks, mille kohtumenetluse võitnud pool võib kaotanud poolelt välja nõuda.

Kes võib taotleda menetluskulude hüvitist?

Kohtumenetluse seadustiku artiklis 1022 sätestatud menetluskulude hüvitis on kindlasummaline hüvitis kohtumenetluse võitnud poole kohtukulude ja tasude katteks.

Kui üks pooltest seda taotleb, näiteks kohtu sekkumise alusel, võib kohus konkreetselt põhjendatud otsusega hüvitist vähendada või suurendada, ilma et see summa oleks suurem kui kuninga ettenähtud maksimum või väiksem kui kuninga ettenähtud miinimum. Hindamisel võtab kohus arvesse

- kohtumenetluse kaotanud poole finantssuutlikkust hüvitissumma vähendamise eesmärgil;
- kohtuasja keerukust;
- kokkuleppelist hüvitist kohtumenetluse võitnud poolele;
- olukorra ilmselget põhjendamatust.

2 Mis täpselt on tasuta õigusabi?

Õigusabi koosneb järgmisest:

- esmane tasuta õigusnõustamine (*esmanõustamine*), mida on õigus saada igaühel. Nõustamist pakub

volitatud advokaat;

- lisaks saavad teatavad isikute kategooriad advokaadilt tasuta abi ükskõik millises õigusküsimuses (tasuta õigusabi). Need advokaadid abistavad vabatahtlikkuse alusel. Nad osutavad oma klientidele samu õigusteenuid kui need, mille eest nad muidu tasu küsivad (nõustamine, abi ja esindamine kohtu-, haldus- või vahendusmenetluses);
- tasuta õigusabi saamise õigus vabastab pooled, kelle sissetulek on kohtu- või kohtuvälise menetluse kulude katmiseks liiga väike, täielikult või osaliselt registreerimis-, kohtukantselei ja kinnitatud ärakirja tasude maksmisest. Samuti tagab see, et volitatud ametiisikud ja ministeeriumide ametnikud (kohtutäiturid, notarid jne) ja tehnilised nõustajad (kohtuekspertiisi läbiviimisel) või vahendajad ei võta pooltelt osutatud abi eest tasu.

3 Millistel tingimustel tasuta õigusabi antakse?

Tasuta õigusabi saamiseks peavad olema täidetud kaks tingimust:

- nõue ei tohi olla ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt põhjendamatu;
- rahaline olukord peab vastama artiklites 508/13/1 kuni 508/13/4 sätestatud [eeldustele](#) (lisatud 31. juuli 2020. aasta seadusega, millega muudetakse kohtumenetluse seadustikku, et suurendada juurdepääsu tasuta õigusabile ja õigusnõustamisele, suurendades vastavaid sissetuleku ülemmäärasid).

Täiesti tasuta õigusabi:

üks isik: netosissetulek kuni 1426 eurot kuus;

isik, kellel on ülalpeetavad või kes elab koos abikaasa või muu isikuga, kellega nad moodustavad leibkonna: leibkonna netosissetulek kuni 1717 eurot kuus.

Osaliselt tasuta õigusabi:

üks isik: netosissetulek 1426 kuni 1717 eurot kuus;

isik, kellel on ülalpeetavad või kes elab koos abikaasa või muu isikuga, kellega nad moodustavad leibkonna: leibkonna netosissetulek 1717 kuni 2007 eurot kuus.

Abisaaja tasuda jääb kõige rohkem 125 eurot.

Summad kehtivad alates 1. septembrist 2022.

Tasuta õigusabi antakse ka isikutele, kes suudavad tõendada, et neil puuduvad piisavad elatusvahendid.

Õigusabibüroo (*Bureau d'Aide Juridique / Bureau voor Juridische Bijstand*) otsus anda täies ulatuses või osaliselt tasuta õigusabi tõendab elatusvahendite ebapiisavust.

4 Kas tasuta õigusabi antakse kõikide menetlusliikide korral?

Jah.

5 Kas eriolukordade jaoks on olemas erikord?

Jah.

Kiireloomulistes asjades võib õigusabibüroo ajutiselt vabastada taotleja täielikult või osaliselt tasude maksmisest, ilma et ta peaks esitama kõiki või osa tõendavaid dokumente. Taotleja peab esitama tõendavad dokumendid õigusabibüroo määratud tähtajaks, mis on kuni 15 päeva otsuse tegemise päevast arvates. Kui dokumente ei esitata, lõpetatakse tasuta õigusabi andmine automaatselt.

Kiireloomulisust hindab õigusabibüroo.

Taotleja või tema advokaat esitab taotluse täiesti või osaliselt tasuta õigusabi saamiseks suuliselt või kirjalikult territoriaalse pädevusega õigusabibüroole.

Taotluse võib esitada ka nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/8/EÜ (millega parandatakse õiguskaitse kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral, kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi

kohta ühised miinimumeeskirjad) kohaste pädevate asutuste (föderaalse õigusteenistuse tsiviilasjades tehtava koostöö teenistus) kaudu.

6 Kust saada tasuta õigusabi taotluse vorm?

Võite ühendust võtta oma piirkonna õigusabibürooga.

- Prantsuskeelsed bürood: <https://avocats.be/fr/bureaux-daide-juridique-baj>.
- Hollandikeelsed bürood: <https://www.advocaat.be/nl/gratis-rechtsbijstand/tweedelijnsbijstand>

Kui olete pädeva õigusabibürooga ühendust võtnud, saadab büroo teile täitmiseks tasuta õigusabi taotluse vormi.

7 Millised dokumendid tuleb esitada koos tasuta õigusabi taotluse vormiga?

Tõendavad dokumendid on erinevad ning olenevad sellest, millisesse isikute kategooriasse taotleja kuulub. Kui elate koos ühe või mitme täiskasvanuga, tuleb esitada ka nende isikute sissetulekuid tõendavad dokumendid.

Tasuta õigusabi tingimuste täitmise kontrollimiseks võib nõuda täiendavaid dokumente.

NB! Mõned dokumendid kehtivad piiratud aja jooksul. Need ei tohi olla vanemad kui kaks kuud alates teie õigusabi taotluse esitamise kuupäevast.

1) Olete palgatöötaja:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- kaks viimast töötasu-/palgatõendit (täistööajaga töötatud kuud);
- jooksva aasta töötasu-/palgatõendid koos puhkusepreemiate ja lisatasudega;
- riikliku puhkusetootuste ameti tõend (füüsilise töö tegija);
- tõend viimase kahe kuu sissetuleku kohta (renditöötaja).

2) Olete iseenda tööandja:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- raamatupidaja väljastatud tõend, mis näitab teie viimase kolme kuu keskmist netosissetulekut;
- viimane käibedeklaratsioon.

3) Olete töövõimetu:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- haigekassa (*mutuelle / ziekenfonds*) tõend, millel on näidatud viimase kahe kuu jooksul makstud toetused;
- iga-aastane tõend (töövõimetus üheks aastaks või kauemaks).

4) Olete pensionär:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- riikliku pensioniameti (*Office national des pensions / Rijksdienst voor pensioenen*) tõend, mis kehtib kaks kuud.

5) Olete töötu:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- tõend viimase kahe kuu jooksul saadud töötushüvitiste kohta.

6) Saate CPAS/OCMW (Centre public d'action sociale / Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) sissetulekutoetust:

- CPAS/OCMW tõend, mis kehtib kaks kuud ja millel on märgitud toetuse liik ja summa.

7) Teile kehtib eakate sissetulekutagatis (Garantie de revenus aux personnes âgées - GRAPA / Inkomensgarantie voor ouderen - IGO):

- riikliku pensioniameti väljastatud tõend, millel on märgitud GRAPA/IGO summa.

8) Teil on õigus invaliidsushüvitisele:

- sotsiaalkindlustusameti (SPF Sécurité Sociale / FOD Sociale Zekerheid) väljastatud tõend, millel on märgitud viimase kahe kuu hüvitised.

9) Elate sotsiaaleluruumis:

- sotsiaaleluruumi üüri arvestusleht.

10) Osaletel võlgade ümberkujundamise menetluses:

- leibkonna koosseisu tõend, mis kehtib kaks kuud;
- viimane maksuotsus;
- võlavahendaja väljastatud tõend, mis kehtib kaks kuud ja millel on märgitud teile tasutav summa, asjakohasel juhul saadaolev peretoetuste summa ja makstud püsikulude summa.

11) Olete alla 18-aastane:

- koopia isikutunnistusest või muust ametlikust dokumendist, mis tõendab, et olete alaealine.

12) Taotlete elamisluba:

- seadusliku aluseta riigis viibimist tõendav dokument (lisad, lahkumisettekirjutus, elamisõiguse andmisest keeldumise otsus, pass jms).

13) Olete kinnipeetav:

- tõend kinnipidamise kohta.

8 Kuhu esitada tasuta õigusabi taotlus?

Kui teate praktiseerivat advokaati, kes pakub tasuta õigusabi, võite temaga otse ühendust võtta. Kui ta nõustub teie kohtuasjaga tegelema, palub ta õigusabi bürool end teie advokaadiks määrata.

Kui te ei tea ühtegi tasuta õigusabi pakkuvat advokaati, võite advokaadilt nõu küsimiseks aja kokku leppida kohalikus õigusabibüroos.

9 Kuidas ma saan teada, kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Teid teavitatakse õigusabibüroo otsusest 15 päeva jooksul alates taotluse esitamisest. Taotluse rahuldamata jätmise otsus peab olema põhjendatud. Teade peab sisaldama asjakohast teavet võimaliku kaebuse esitamise kohta.

10 Kuidas peaksin toimima, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Te peaksite võtma ühendust oma advokaadi või õigusabibüroo määratud advokaadiga.

11 Kes valib mulle advokaadi, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Õigusabibüroo määrab advokaadi, kes on tasuta õigusabi pakkuvate vabatahtlike nimekirjas.

12 Kas tasuta õigusabi hõlmab kõiki menetluskulusid?

Tasuta õigusnõustamine katab kohtutäiturite või ekspertide tasud ning posti- ja registreerimiskulud. Nagu tasuta õigusabi puhulgi, ei ole see automaatne: seda tuleb taotleda asja arutava kohtu õigusabibüroost (kohtumenetluse seadustiku artikkel 664 jj).

13 Kes kannab muud kulud, kui mul on õigus saada ainult piiratud õigusabi?

Kui antakse osaliselt tasuta õigusabi, ei tähenda see, et kaetakse ainult teatavad teenused/kulud. See tähendab lihtsalt, et osaliselt tasuta õigusabi saaja peab maksma kuni 125 eurot, erinevalt täiesti tasuta õigusabi saajast, kes ei pea midagi maksma. Täiesti või osaliselt tasuta õigusabi saajatele pakutakse samu teenuseid.

14 Kas tasuta õigusabi hõlmab ka apellatsioonkaebusi?

Jah.

15 Kas tasuta õigusabi võidakse enne (või isegi tagasiulatuvalt pärast) menetluse lõppu tagasi võtta?

Jah.

Kui muutuvad tingimused, mille alusel abisaajal on õigus kas täiesti või osaliselt tasuta õigusabile, peab abisaaja sellest viivitamata teavitama oma advokaati, kes teavitab sellest õigusabibürood.

Õigusabibüroo võib tasuta õigusabi andmise lõpetada ka advokaadi põhjendatud taotluse korral, kui advokaat leiab, et tema kaasamine ei anna lisaväärtust.

Teine põhjus abi andmise tühistamiseks on see, kui abisaaja ei tee ilmselgelt koostööd oma huvide kaitseks (näiteks ei vasta advokaadi päringutele).

16 Kas ma võin tasuta õigusabi andmisest keeldumise vaidlustada?

Taotluse rahuldamata jätmise korral on võimalik esitada kirjaliku või suulise avalduse teel hagi töökohtule (kohtukantseleis). Hagi tuleb esitada ühe kuu jooksul pärast õigusabibüroo otsusest teatamisest.

17 Kas tasuta õigusabi taotlus peatab aegumistähtaja kulgemise?

Kui antakse osaliselt tasuta õigusabi, ei tähenda see, et kaetakse ainult teatavad teenused/kulud. See tähendab lihtsalt, et osaliselt tasuta õigusabi saaja peab maksma kuni 125 eurot, erinevalt täiesti tasuta õigusabi saajast, kes ei pea midagi maksma. Täiesti või osaliselt tasuta õigusabi saajatele pakutakse samu teenuseid.

Viimati uuendatud: 23/07/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.